

Psicologia del Pensament
(Pla 2000)
Mòdul Teòric
Mòdul Pràctic

Professor: Dr. Manuel Martí i Vilar
Departament de Psicologia Bàsica
Facultat de Psicologia
Universitat de València
Manuel.Marti-Vilar@uv.es

Bibliografia Bàsica

- **De Vega, M.** (1994). *Introducción a la Psicología Cognitiva*. Madrid: Alianza.
- **Garnham, A. i Oakhill, J.** (1996). *Manual de Psicología del Pensamiento*. Barcelona: Paidós.
- **Fernández-Berrocal, P. i Santamaría, C.** (Coods.) (2001). *Manual práctico de Psicología del Pensamiento*. Barcelona: Ariel.

BLOCS TEMÀTICS

- I. PENSAMENT: EVOLUCIÓ I CONSTRUCCIÓ
- II. REPRESENTACIÓ
- III. RAONAMENT I SOLUCIÓ DE PROBLEMES

Mòdul Pràctic

- P1: L'efecte de tipicitat
- P2: La tasca de [Wason](#)
- P3: Judicis de probabilitat i heurístics
- P4: El raonament contrafàctic
- P5: Pensaments deformats

BLOC I. PENSAMENT: EVOLUCIÓ I CONSTRUCCIÓ

TEMA 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

TEMA 2: Aproximació històrica a l'estudi del Pensament

TEMA 3: Pensament i construcció del coneixement

Bloc I. Pensament: evolució i construcció

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

- 1.1. Aspectes bàsics
- 1.2. Enfocament de la Psicologia Cultural
- 1.3. Enfocament Simbòlic
- 1.4. Enfocament de cognició en contextos
- 1.5. Enfocament sociocultural
- 1.6. La Psicologia Cultural: conclusió
- 1.7. La Cognició Social: vint anys

Bloc I. Pensament: evolució i construcció

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

Bibliografia

De la Mata, M. L. (1998): Enfoques de la Psicologia Cultural: tres aproximacions al estudi de la relació entre Cultura y Pensamiento (Fonamental)

Codol, J.P.: Vingt ans de cognition sociale. *Bulletin de Psychologie*, n°390 (Complementari)

1.1.1. Activitat psicològica, coneixement i processos.

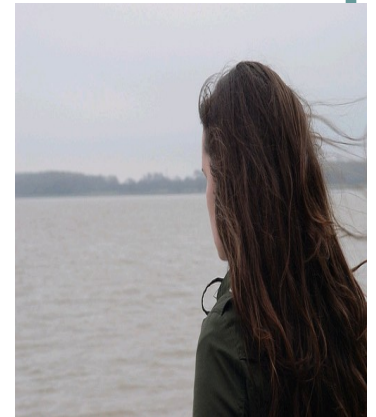
1.1.2. Factors que influixen en la cognició: perspectiva bio-psico-social

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

- En què consistix l'activitat de pensar?
- Quins processos psicològics participen?
- És fàcil descriure com es pensa?
- Diferents formes d'abordar el Pensament

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

Pensament i cognició:

- Tornes a casa amb l'autobús després d'una jornada de moltes classes teòriques i pràctiques. Estàs cansat/da, de forma que et limites a anar sentat/da deixant volar els teus pensaments. L'autobús es para i pugen alguns passatgers. Distret, mires com un parell d'ancianes regiren els seus moneders fins que troben els diners pels seus bitllets. La cua avança a mida que els passatgers van pagant els seus bitllets i seuen. Però, de sobte, el ritme és interromput. La veu del xofer sona més forta i violenta. Tu comences a parar atenció. Una dona gitana pareix tindre dificultats per trobar la quantitat, i el conductor, que es paio, està clarament impacient. Ella pareix cada vegada més nerviosa, però per fi troba els diners i es dirigix al seient.
- A mida que van passant els passatgers, penses el que ha succeït:
  - Per què es va mostrar el xofer tan intolerant amb el succeït?
  - Era racisme?
  - Recordes que no es va mostrar gens grosser amb les senyores paies que també havien tardat molt en pagar.
- En una discussió posterior, descrius l'incident als teus amics i amigues. Coincidixen en que, encara que no poden estar-ne segurs, probablement es tracta de racisme.

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

- Què es fa amb la informació que es rep de l'entorn?
- Per què es perceben unes coses i no unes altres?
- Què es fa quan es pensa sobre el que s'ha vist?
- Què ocorre en la ment?

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

Percepció:

- Al principi es limita a mirar el que està passant – percepció, es capta el que ocorre al teu entorn, s'identifiquen les figures i les formes com a éssers humans i característiques de l'ambient i s'encaixa el que s'observa amb el que s'esperaria observar en una situació familiar

Atenció:

- Quan l'esdeveniment deixa d'encaixar amb el que s'esperava, es comença a estar més alerta. Comença a captar activament el que estava succeint.

Pensament:

- Seguidament es pensa en allò. El procés cognitiu de pensar implica el que acaba de succeir, posant en joc el coneixement previ i la comprensió general de la situació. Tracta l'esdeveniment com un problema social que ha de resoldre's.

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

Memòria:

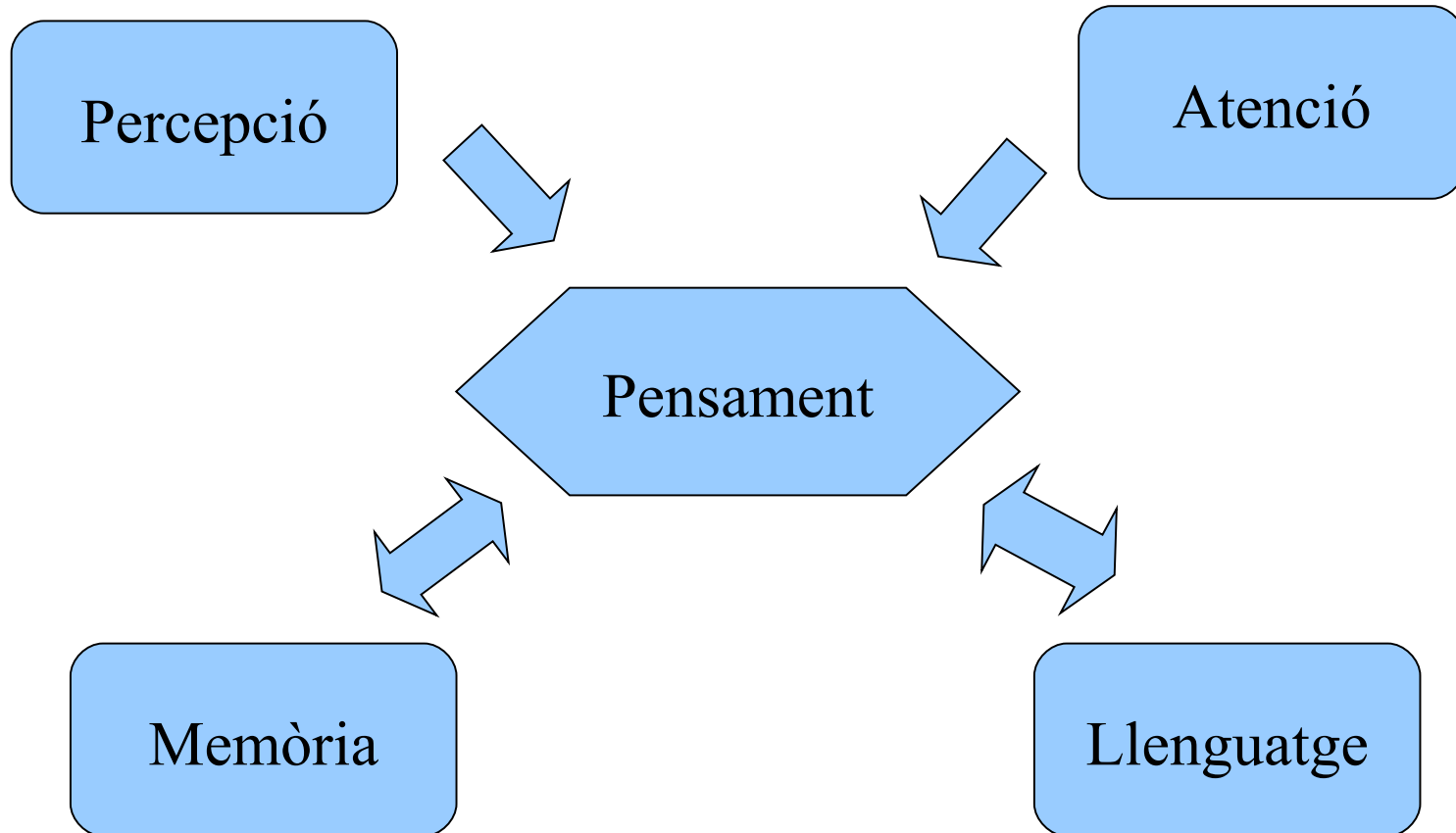
- No es limita a pensar-hi, sinó que també ho recorda. Entra en joc el procés de la memòria, ja que s'emmagatzema el coneixement que té sobre allò que ha passat i les interpretacions que s'hi han realitzat.

Llenguatge:

- El contar-li-ho a altres persones suposa l'ús del llenguatge. Recerca les paraules que expressen millor els pensaments i tria les que creu que evocaran millor en les altres persones la situació tal i com la va viure.

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

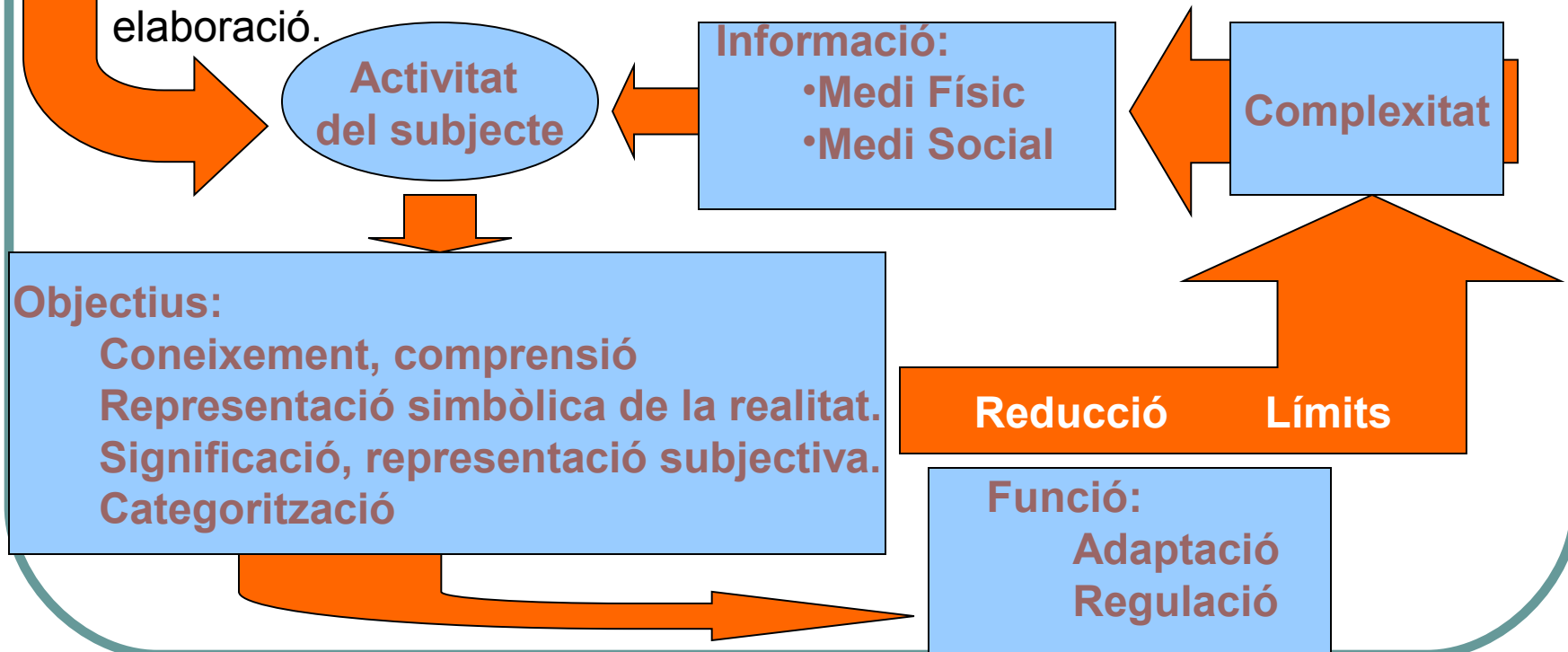
Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.1. Activitat psicològica, coneixement i processos.

En què consisteix l'activitat de pensar?

Cognició: Conjunt d'activitats per les quals la informació és tractada per l'aparell psíquic: recepció, selecció, organització, transformació i elaboració.

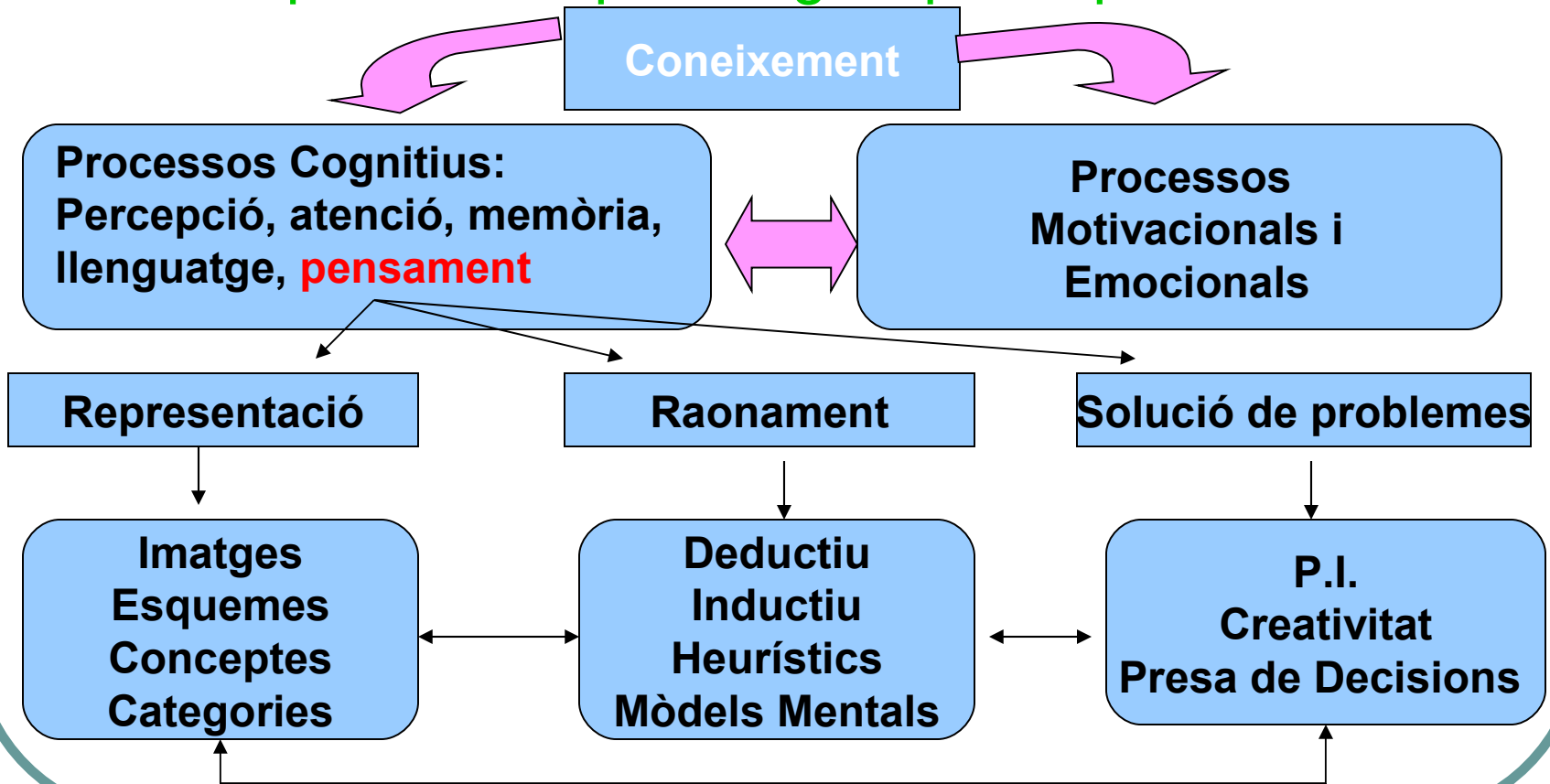

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.1. Activitat psicològica, coneixement i processos.

Quins processos psicològics participen?

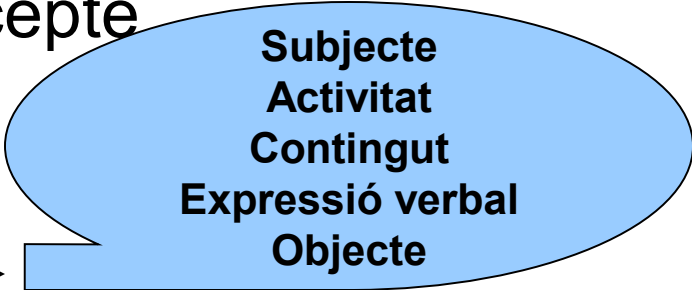

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.1. Activitat psicològica, coneixement i processos.

Què és el pensament?

- Dificultat per a definir el concepte
  - Amplitud del concepte.
  - Activitat múltiple
  - Factors que intervenen: →
- Conducta de Pensar vs Procés Cognitiu
  - Debat conductisme-ps. Cognitiva.
  - El pensament integra la chta com una de les seues fases.
  - Pensament: Procés cognitiu que genera prediccions conductuals probables.

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.1. Activitat psicològica, coneixement i processos.

Què és el pensament?

- Trets del Procés de Pensament:
  - Característiques del Pensament: Cognitiu, Procés, Dirigit.
  - Naturalesa seqüencial i complexa.
- Naturalesa de la comprensió:
  - Procés d'alt nivell cognitiu.
  - Intervenció d'altres processos cognitius.
- Funcions de la comprensió:
  - Representació i organització del coneixement
  - Interpretació i generació d'inferències

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

Què es el Pensament?

Significats:

- Resolució de problemes
- Somiar despert
- Parar atenció
- Pensament creatiu
- Pensament lògic
- Recordar
- Pensament lateral
- Expressar una opinió

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

- Activitat:

En què acabes de pensar?

- Com pensaves?
- Pensaves en paraules?

Era una conversa?

- Pensaves en imatges?
- Eres capaç de controlar per complet les imatges?
- Canviaven de sobte sense que tu volgueres?
- Per què pensaves això?

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

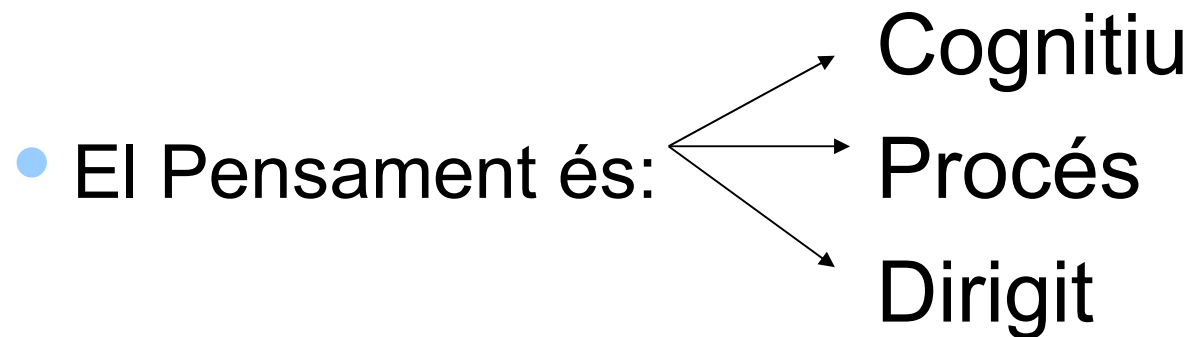
1.1. Aspectes bàsics

- Modes d'abordar el Pensament:
  - Associació
  - Responsable d'exigències biològiques
  - Adaptació a l'ambient
  - Reestructuració cognitiva
  - Resolució de discrepàncies

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

- Idees bàsiques:

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

- **Factors biològics:**
  - Evolució del cervell-sistema nerviós.
  - Evolució de la intel·ligència en primats.
- **Factors individuals: Experiència**
  - Aspectes cognitius
  - Aspectes emocionals i motivacionals
- **Factors socials:**
  - Sistema de valors, Creences del grup, Estereotips
  - Enfocaments teòrics:

Psicologia Cultural:

- Enfocament simbòlic.
- Enfocament cognició en context
- Enfocament socio-històric

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Factors biològics:

- L'evolució del cervell en relació amb el pensament:
Intel·ligència: capacitat del cervell per a fer construccions com el pensament, a través de les quals es processa la informació
- Evolució de la ment=procés evolutiu del pensament
  - Integració de la informació procedent de diverses modalitats sensorials.
  - Construcció d'invariants perceptuals.
  - Elaboració complexa.
  - Capacitat per a elaborar imatges, llenguatge i cultura.

Evolució del vertebrats:

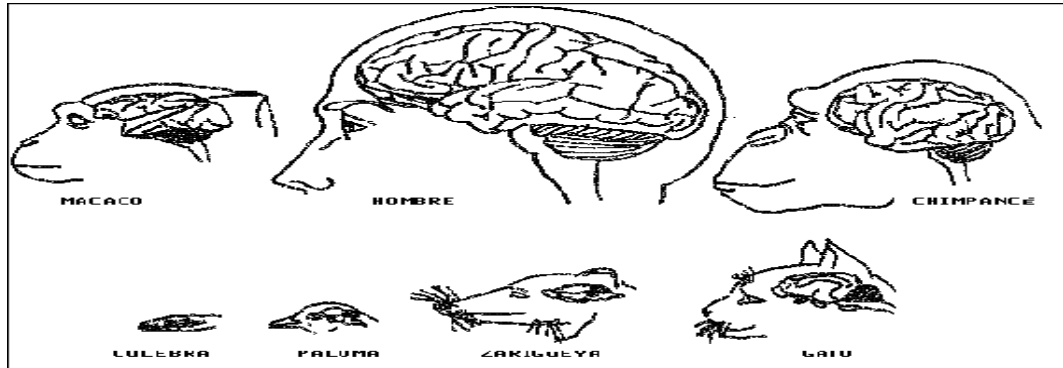
Increment progressiu en la grandària i complexitat del cervell, especialment al cervell anterior.

- Major cervell ≠ Major intel·ligència
- Mesura relativa en funció del pes del cos.
- Mamífers: Increment relatiu major en l'escorça cerebral.
  - Encefalització o corticalització de les funcions
  - El neocòrtex s'ha desenvolupat.

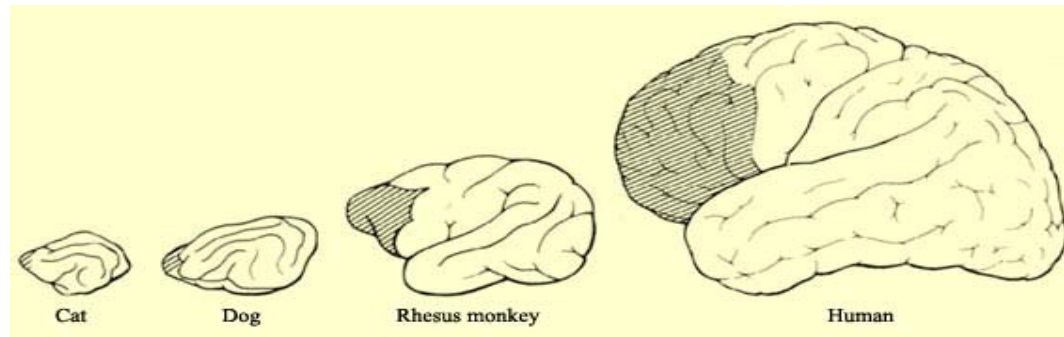
Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Hubel (1979)

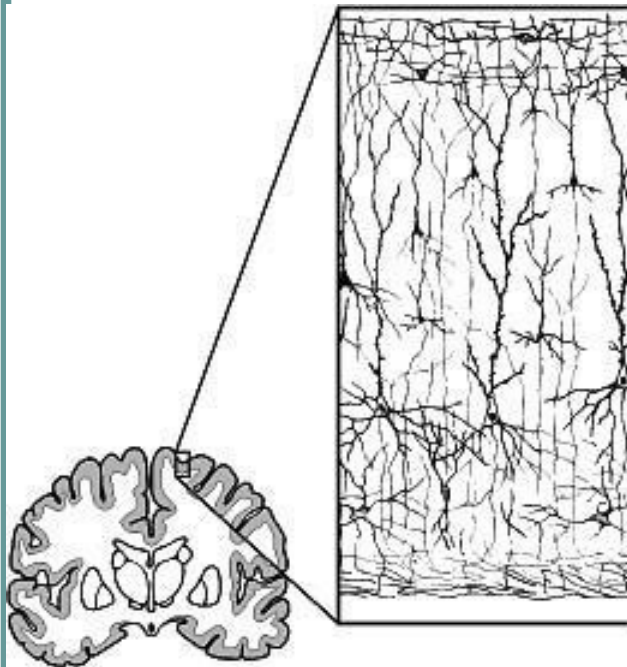
http://thebrain.mcgill.ca/flash/a/a_05/a_05_cr/a_05_cr_her/a_05_cr_her.html

La grandària del cervell en diferents espècies

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

<http://www.cs.brown.edu/~tld/projects/cortex/>

El neocòrtex permet:

- Entendre una teoria.
- Aprendre una poesia
- Resoldre equacions.
- Assimilar i analitzar emocions.
- Afrontar problemes

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Aparició i desenvolupament del còrtex en els vertebrats:

- **Cortificació de les funcions**: Capacitat progressiva del còrtex per a participar en sistemes preexistents.
  - Participació de sistemes preexistents.
  - Fer-se càrrec de funcions existents.
  - Fer noves funcions

El més significatiu:

- Augment progressiu del còrtex.
- Increment de la complexitat conductual.
- Control de processos complexos: Pensament

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Capacitat cranial segons l'antiguitat de l'espècie

http://el-rincon-del-saber.blogspot.com/2009_04_01_archive.html

http://www.fundacionmesaverde.org/p_archaic/articulos/apari1.html

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

L'evolució de la intel·ligència en primats:

- Intel·ligència: Habilitat per a solucionar problemes en situacions complexes mitjançant flexibilitat.
- Factors de desenvolupament de la intel·ligència: Evolució de les capacitats cognitives.

Factors ecològics	Factors Socials
Resposta a les necessitats d'alimentació en un context dispers. ● Aliments extractius. ● Necessitat de mapes d'orientació	Els reptes de la vida social comporten conflictes i formes de relació diferenciada

Tant les hipòtesis socials com les ecològiques reben algun tipus de suport. Els reptes socials i els paràmetres ecològics van jugar un paper en l'evolució de les capacitats cognitives dels Primats no humans

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Factors individuals:

Intel·ligència socio-emocional:

- Anys 90: Importància de les relacions socials, aspectes motivacionals i emocionals en la intel·ligència.
- Ross, et al., 1990:
  - Cognició impersonal o general:
  - Cognició interpersonal o social:
- Fem ús d'habilitats o estructures cognitives diferents.
- Diferents denominacions:
  - Gardner (1993): Intel·ligència personal.
  - Salovey i Mayer (1990) i Goleman (1996): Intel·ligència emocional.

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

- Gardner (1993): Intel·ligències múltiples
  - Intel·ligència interpersonal: Capacitat per a comprendre altres persones.
  - Intel·ligència intrapsíquica o intrapersonal: formació d'un model precís i realista sobre un mateix

<http://www.xtec.cat/~nalart/coleccio/gotaaigua/t-index.htm>

Gardner, Howard. (1993). Intel·ligències múltiples: La teoria en la pràctica. Barcelona: Edicions Paidós Ibèrica, S. A.

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Goleman (1996):

- El món emocional i racional es donen suport entre sí.
- Hi ha 2 intel·ligències semi-independents que interactuen per a construir la nostra vida mental.
  - Racional
  - Emocional.

● **Intel·ligència emocional:** Capacitat per a comprendre les pròpies emocions i les dels altres, i expressar-les de forma que resulten profitoses per a un mateix i per a la societat a la qual pertany.

● **Dominis o competències:**

- Auto-coneixement o autoconsciència.
- Govern de les emocions.
- Auto-motivació, planificació de metes i auto-control
- Empatia
- Competència psico-social

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

Daniel Goleman

• Dominis o competències:

Auto-coneixement o autoconsciència: Reconéixer els sentiments com van sorgint, estar atents als estats interiors.

Govern de les emocions: capacitat de dirigir les emocions de forma apropiada per a adequar-los a la situació i al moment corresponent

Auto-motivació, planificació de metes i auto-control: Capacitat de concentrar-nos en els objectius, auto-motivar-nos per a aconseguir-los, aconseguir dominar les dificultats, tindre tenacitat i ser creatius i resoldre problemes. L'autocontrol emocional com a demora de la gratificació immediata per a aconseguir una meta.

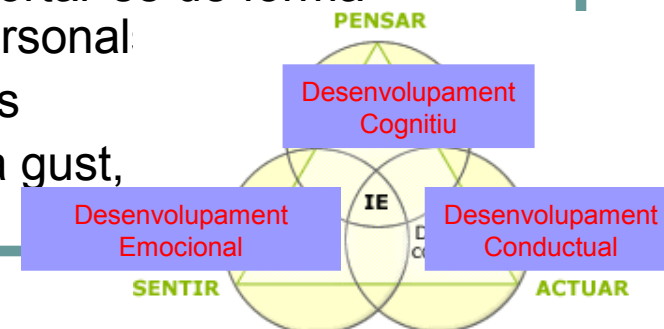
Empatia: Reconéixer les emocions dels altres, sintonitzar amb els desitjos i necessitats de les altres persones.

Competència psico-social: Capacitat per a comportar-se de forma adequada en les relacions i situacions interpersonal

Cal dirigir les emocions dels subjectes amb els quals s'interactua, aconseguir que es troben a gust, alleujar els seus sentiments...

INTEL·LIGÈNCIA
EMOCIONAL

K^{em}

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.1. Aspectes bàsics

1.1.2. Factors que influïxen en la cognició: Perspectiva bio-psico-social

- **Factors socials:**

Psicologia Cultural:

Relacions entre la cultura i els processos del pensament

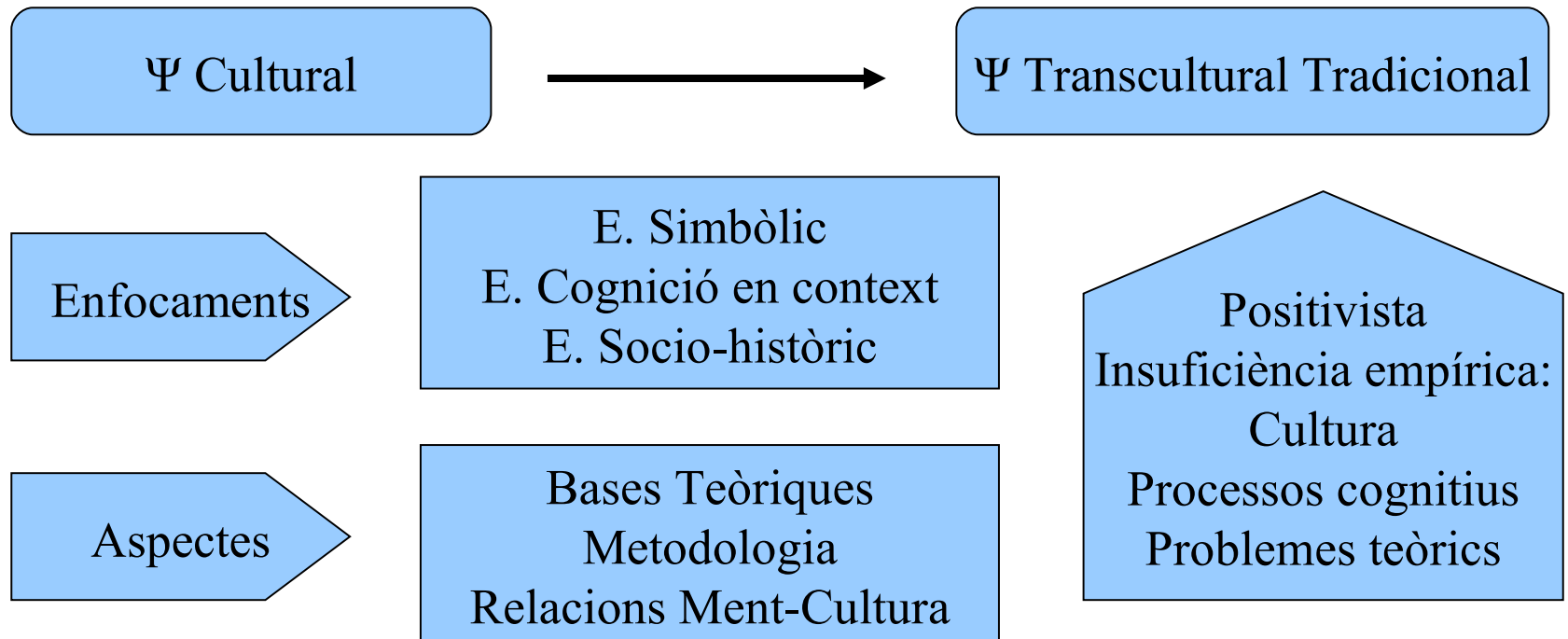

<http://www.casadellibro.com/libro-psicologia-cultural/2900000675101>

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.2. Enfocaments de la Psicologia Cultural

● Necessitat:

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.3. Enfocament Simbòlic

1.3.1. Base teòrica i 1.3.2. Metodologia

a. Base Teòrica: {
Pensament
Conducta
Processos psicològics

Comportament: actes de significat

Acció situada

Cultura: dóna sentit als significats

Autors: {
Bruner (1990),
Schweder (1990); Schweder i Sullivan (1993)

b. Metodologia: {
Comprensiva
Dialogica - Hermenèutica

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.3. Enfocament Simbòlic: la cultura com sistema de significats

1.3.1. Relació Ment – Cultura

c. Relació Ment – Cultura

Psique: Persona intencional

Qualitats de les persones: { Agentivitat
Autointerpretació
Narrativitat

Cultura: { Món intencional
Comunitat de persones
Antropologia Simbòlica

Anàlisi de la cultura:

Ciència interpretativa a la recerca de significacions

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.4. Enfocament de cognició en contextos

1.4.1. Base teòrica

a. Base teòrica

“Els éssers humans en interacció servixen com entorn per als demés”

“La cultura modela els processos cognitius individuals”

Aspectes importants

**Materials emprats
Operadors cognitius
Significació de l'objecte cognitiu
Situació social**

Crítiques a la Psicologia Tradicional:

Cognició:

**Activitat en escenari sociocultural
Guia d'acció
Estudi en l'activitat del subjecte**

- Autors: Cole, Lave, Rogoff i Scribner

b. Metodologia:

- Aspectes metodològics
- Crítica a les metodologies dominants
- Situacions familiars significatives
- Admissió de metodologies experimentals

- Mètodes eclèctics:

Experimentals i
Observacionals

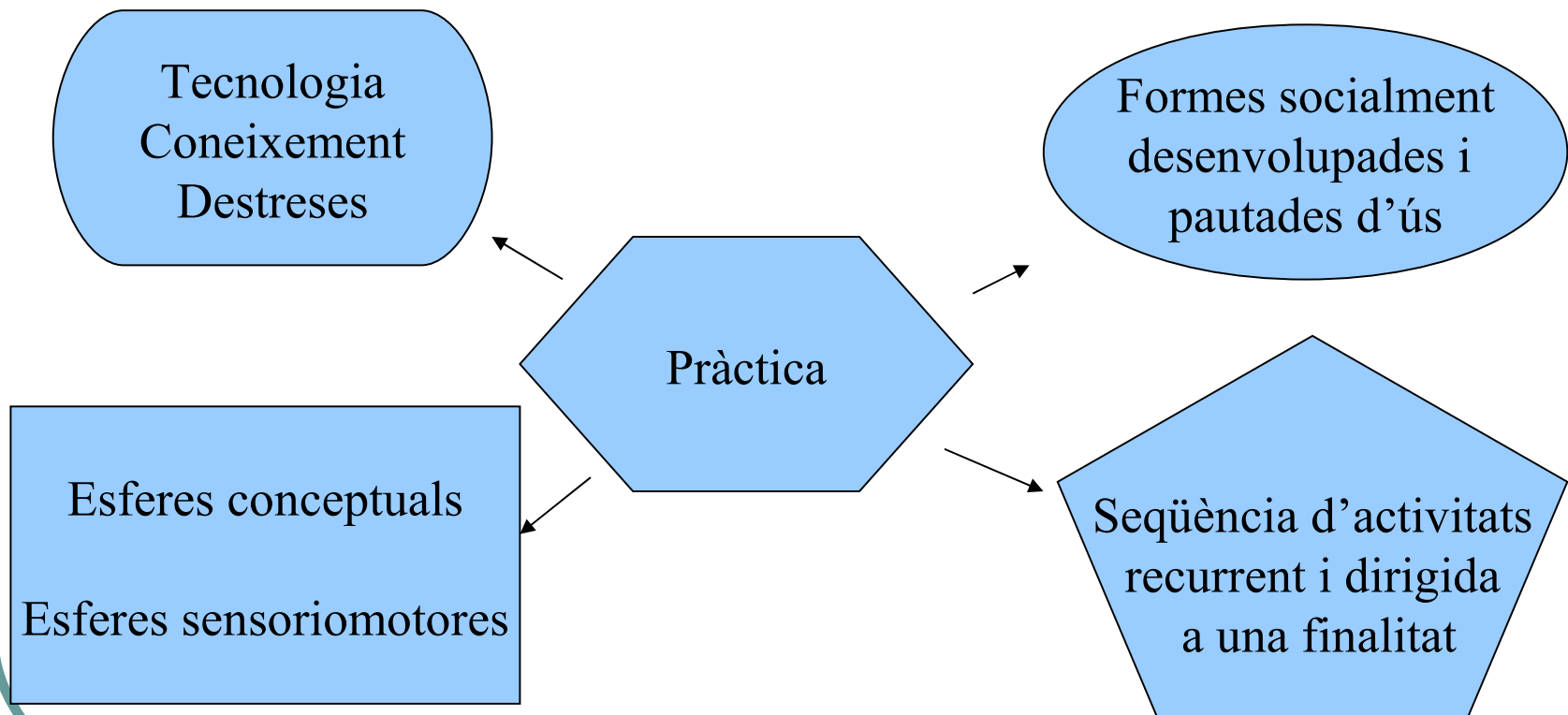
Qualitatius i
Quantitatius

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.4. Enfocament de cognició en contextos

1.4.3. Relació Ment – Cultura

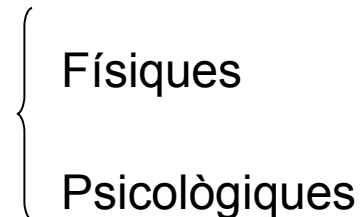
Relació Ment – Cultura

a. Base teòrica:

- Origen social dels processos superiors
  - Les interrelacions són motor del desenvolupament
  - La interiorització
  - Les interaccions en context
- Mediació semiòtica dels processos psicològics: [Vygotsky](#)

Eines

“Existeix una relació mediada entre l'ésser humà i l'entorn a través d'un vincle”

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.5. Enfocament sociocultural

1.5.1. Base teòrica

“La persona, usant ferramentes, regula i transforma el medi natural i amb açò es regula i transforma a si mateix”

- Unitat d'anàlisi: acció mediada semiòticament
  - **Activitat:**
    - **Escenari social**
    - **Existeix quan és realitzada**
    - **Definida per l'activitat**
  - **Acció:**
    - **Definida per la meta**
    - **Explica el funcionament dels subjectes**
    - **Acció mediada per “instruments semiòtics”**

b. Metodologia: Mètode genètic

- Origen i desenvolupament dels processos
- Concepció general

Forma d'estudiar els processos psicològics:

Explicar-los dins del seu procés de canvi

c. Relació Ment i Cultura

- Alternativa a la Psicologia Transcultural

Cultura {
Activitats socioculturals
Pràctica d'individus concrets

- Activitats socioculturals
  - Processos psicològics
- } Diferents nivells d'anàlisi

Tasques investigadores:

Objectiu: aprofundir els processos que determinen les accions

- a) Característiques de les activitats socioculturals
- b) Elements constituents
- c) Sorgiment i desenvolupament de les accions

Signes:

- Eines que sorgixen de les activitats socioculturals
- Paper fonamental

“Les accions són mediades per signes”

Comunalitat de les crítiques

1. Rebuig de l'universalisme de la cultura i dels processos mentals (capacitats abstractes invariables segons el context)
2. Rebuig de:

{	Cultura → VI
	Relació cultura – cognició → “Caixa Negra”
3. “Context”

{	Més enllà de l'entorn
	Component subjectiu
	Natura semiòtica
4. Comportament humà (acció) → Actes de significat

- *Enfocament simbòlic:*

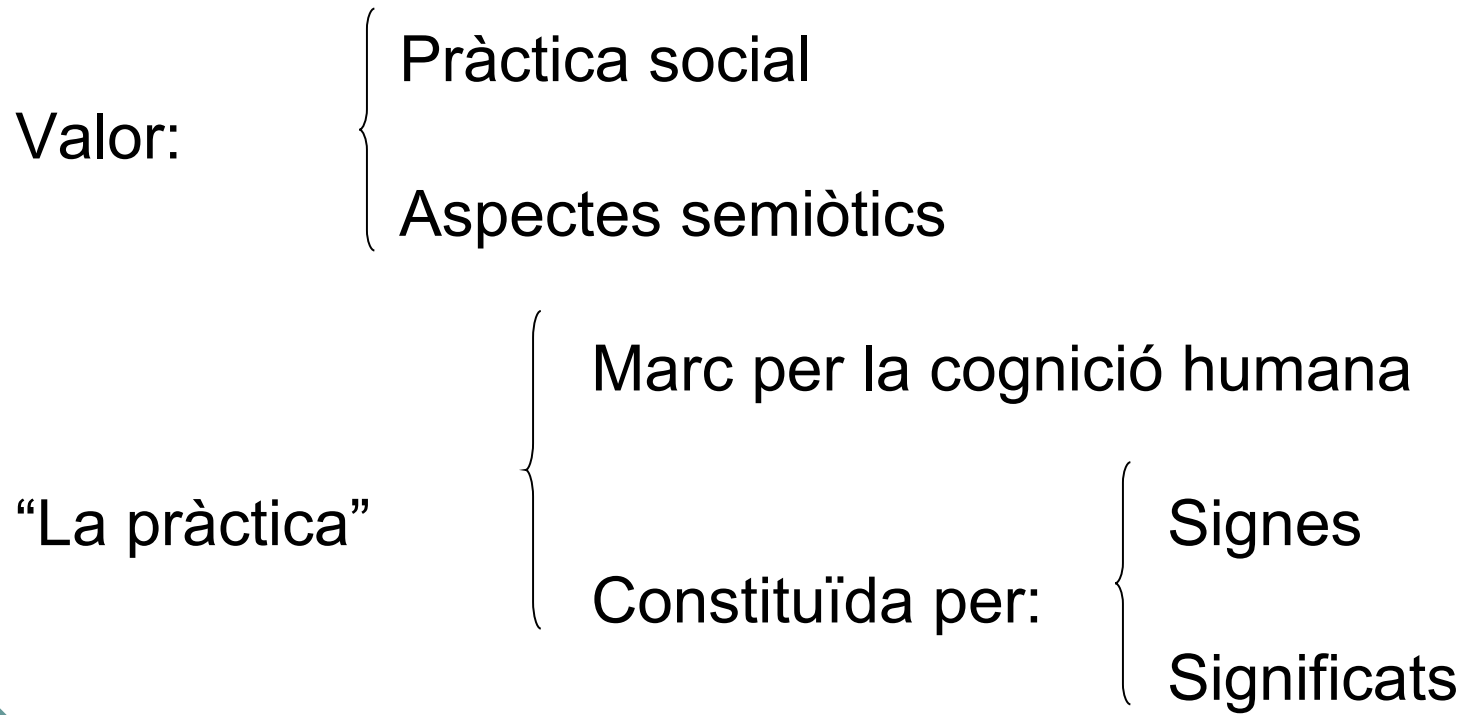
La cultura: {
  Creació mental
  Trama de significats
  Món intencional de significats

Pràctica social: “Pràctica de significats”

Les cultures: poden interpretar-se

“Cada Cultura és un univers organitzat”

- *Enfocament de cognició en context:*

Tema 1: Introducció a la Psicologia del Pensament

1.6. La Psicologia Cultural: Conclusió

1.6.2. Diferències de les crítiques

- ***Enfocament sociocultural:***

Integració de pràctiques i símbols:

Reconeixement:

Paper dels signes per a la consciència

Paper instrumental del signe

Unitats d'anàlisi per a

Funcionament psicològic

Relació amb la cultura

L'activitat és un escenari activat pels participants

El signe sorgeix de les relacions socials

Bloc I. Pensament: Evolució i Construcció

Tema 2: Aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.1. Introspeccionisme

2.2. Conductisme, Associacionisme i Neoconductisme

2.3. La Gestalt

2.4. La Psicometria

2.5. El Processament de la Informació

2.6. Mètodes d'estudi del Pensament

2.7. Metacognició

2.8. Teoria de la Ment

Bibliografia:

- **Garnham, A. i Oakhill, J. (1996).** Trasfondo histórico. En **Garnham, A i Oakhill, J. *Manual de Psicología del Pensamiento*.** Madrid. Paidós Cap. 1. (pp. 19 – 36) (Fonamental).
- **González, F. E. (2002).** Acerca de la Metacognición. En <http://www.cidipmar.fundacite.arg.gov.ve/parxiv-x> (Fonamental)

Tema 2: Aproximació històrica a l'estudi del Pensament

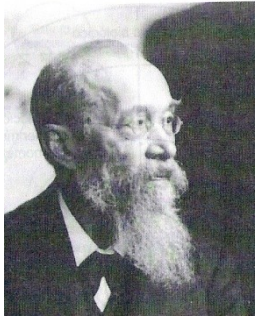
Racionalitat: tema crucial de la Psicologia Empírica

Objectiu:

- Presentar els principals enfocaments de la Psicologia del Pensament.

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.1 Introspeccionisme

Wundt (1879):

- Fundació de l'Institut psicològic de Leipzig
- Objectiu: analitzar la consciència dins les seues sensacions elementals.
- Mètode: "Observació Pura"

Külpe:

- Escola de Würzburg
- Premissa: <El pensament sovint no posseïx "imatges" i freqüentment es produïx sense que se'n tinga consciència.>
- Psicologia americana:
  - Mètode de l'estudi del comportament objectiu.

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.2 Conductisme, Associacionisme i Neoconductisme

Associacionisme

- **Psicologia Experimental:**
  - Interés per la “naturalesa del coneixement”
- **Thomson (1968):**
  - “Convertir la Filosofia de la ment associacionista – empirista en una ciència empírica i experimental”
- **Empiristes: “Totes les complexitats poden explicar-se en termes d’idees i associacions entre elles”**
- **Experiència: associació entre idees**
- **Diferències per la intensitat**
- **La ment**

{	Crea associacions
	Reordena les idees
	Combina les idees

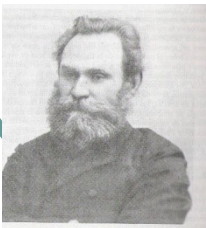

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.2. Conductisme, associacionisme i Neoconductisme

Conductisme

- Va replegar el llegat associacionista
- Aprenentatge: Llegat de **Thorndike**
- **Thorndike**:
  - Llei de l'efecte
  - Aprenentatge: es produïx per Assaig – Error
- Crítiques:
  - La llei de l'efecte ha sigut qüestionada
  - Molts problemes no són desconeguts

Thorndike

Pavlov

J.B.Watson

- Sistematització del conductisme
- Observació del comportament
- Rebuig dels conceptes mentalistes

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.2. Conductisme, associacionisme i Neoconductisme

Neoconductisme

Osgood:

- Mediació:
  - Els estímuls externs són respostes mediacionals que poden produir respostes conductuals i altres respostes mediadores donant lloc a una “cadena de respostes mediacionals”.

Hull:

- “Jerarquia de la família d'hàbits”
- Aprenentatge animal:
  - Reordenació de les intensitats de les associacions.
- Teoria de l'Aprenentatge Simple
- Teoria Mediacional

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.2. Conductisme, associacionisme i Neoconductisme

Valoració

- 1950 - 1960
- Teories cognitives del PI
- *Fodor i Pylyshin* (1988):
  - Rebuig del connexionisme o PDP
  - Models PDP
    - Es componen d'unitats simples amb propietats
    - Les unitats reben INPUTS
    - Combinació en paral·lel
    - Transmet l'excitació o inhibició
- Estrats: agrupació d'unitats
  - La força de les connexions entre les unitats codifica el coneixement emmagatzemat en un sistema PDP

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.3 La Gestalt

Külpe
W.James
Ll.Morgan

Els continguts mentals complexos tenien propietats que no podien deduir-se dels seus components

- **Axioma central: “El tot és més que la suma de les parts”**
- **Interés:** {
  - **Percepció**
  - **Pensament**
- **Gestalts: Agrupament d'elements directament percebuts**
- **Objectiu: Descobrir les lleis de la bona forma**
- **Crítiques** {
  - **Vaguetat de lleis**
  - **Fonamentació en pressuposicions incorrectes**
  - **Inexactitud en la formulació**
- **Encert: útil per descriure la resolució de problemes complexos**

2.3 La Gestalt

Problemes clàssics de la gestalt

Problema 1: Unix els 9 punts d'esta matriu amb 4 línies rectes

Problema 2: Forma quatre triangles equilàters gastant 6 mistos

Problema 3: Com pot fixar un ciri a la paret, fent ús dels materials que es mostren al diagrama: una caixa de mistos i algunes tatxes?

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.3 La Gestalt

Solucions

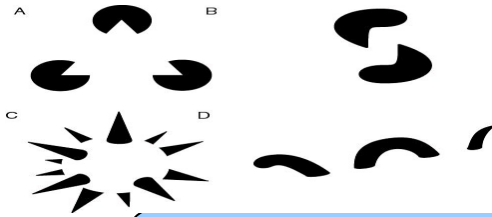
Problema 1: Unix els 9 punts d'esta matriu amb 4 línies rectes

Problema 2: Forma quatre triangles equilàters gastant 6 mistos

Problema 3: Com pot fixar un ciri a la paret, fent ús dels materials que es mostren al diagrama: una caixa de mistos i algunes tatxes?

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.3. La Gestalt

Fracàs en la solució de problemes

Idees que persisteixen de la Gestalt

Fixació Funcional

Disposicions

Einstellung

Pensament Productiu

Pensament Reproductiu

Conclusió:

Importància al Pensament, Raonament i Percepció Visual.

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.4. La Psicometria

- “Psicometria”: Mesura de la ment
- **Test** {
  - Tests mentals
  - Test psicomètrics
- **Punts polèmics** {
  - Component G
  - Habilitats diferents {
    - Pr. Espacials
    - Pr. Verbals
- Tècniques utilitzades: tècniques correlacionals
- **Sternberg (1985):**
  - La intel·ligència ha de dividir-se en capacitats diferents

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.5. El processament de la informació

- Metàfora de l'ordinador
- Ment: “Sistema simbòlic físic”
- Model de Processament de la Informació (PI):
  - Els continguts mentals: conjunts estructurals simbòlics
  - Les operacions respecte d'aquests continguts són: operacions estructurals sobre aquests símbols
- Conclusió:
  - Les operacions sobre els símbols que poden realitzar-se amb llenguatges de programació d'alt nivell corresponen directament a les operacions mentals que constitueixen el pensament

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.5. El processament de la informació

CRISI DE LA METÀFORA MENT-ORDINADOR

- *Newell, Shaw i Simon* (1987): IA
  - Les lleis del pensament i de la lògica no es corresponen
  - El pensament depèn de mètodes heurístics de solució de problemes
- *Miller* i cols. (1960):
  - El funcionament mental és mitjançant una jerarquia de bucles TOTE
- Conclusions:
  - El cognitivisme ha impregnat tota la Psicologia Experimental Humana

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.5. El processament de la informació

T^a de la Demostració
T^a del Model PI

Lògica diferent

Equivalents

T^a de les Representacions (Wittgenstein, 1922)
Treballs sobre els esquemes (Bartlett, 1932)
Idees de Craik (1943)

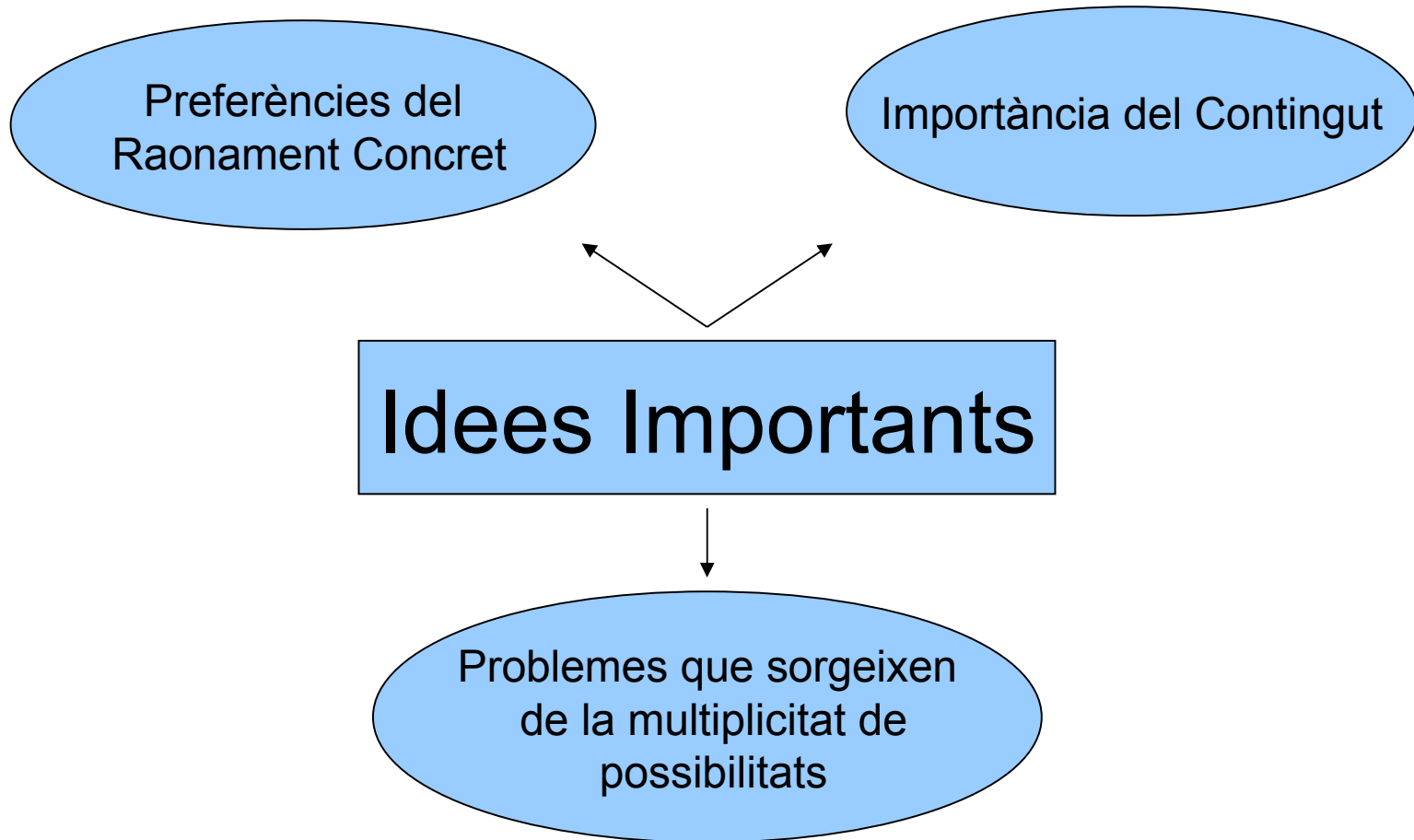
T^a dels Models Mentals
(Johnson-Laird, 1983)

- Les representacions mentals són interpretades com models de fragments del món

- Les persones dedueixen allò que implica la informació representada a les seues ments, utilitzant informació sobre el significat de la representació

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.5. El processament de la informació

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.6. Mètodes d'estudi del Pensament

- P.I.: dissenys experimentals controlats
- **Wundt**: Introspecció
- Conductisme: rebuig de la Introspecció
- P.I.: Anàlisi de Protocols
  - Protocols: Regles de solució de problemes que els subjectes utilitzen en eixe moment

Ericsson i Simon (1980, 1984):

- *“Quan un subjecte pensa en veu alta reflecteix allò que està passant al seu MCP en el moment en què està fent l'informe”.*

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.6. Mètodes d'estudi del Pensament

- Programació d'ordinadors:
  - Producció de màquines que es comporten intel·ligentment
  - Creació de programes que modelen el pensament humà
  - Els models sobre el pensament i raonament humà poden expressar-se en forma de programes d'ordinador
- Conclusió:
  - “La investigació experimental i el modelat per ordinador són les principals formes mitjançant les quals s’ha estudiat el pensament i el raonament humà”.

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

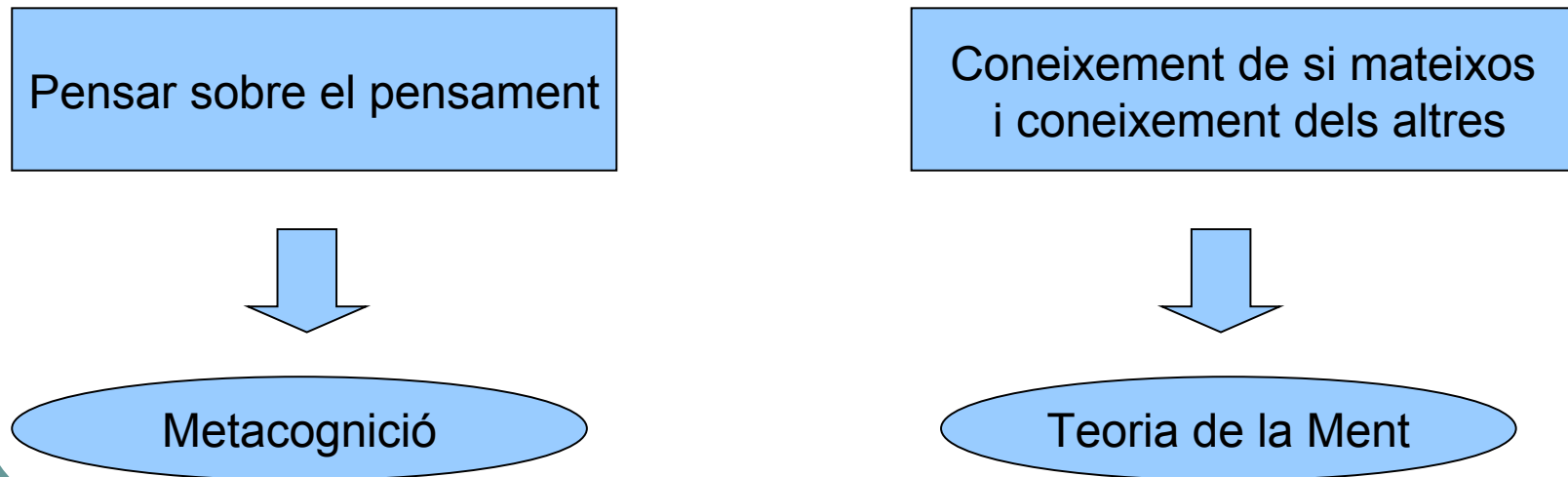
Perspectives actuals sobre el Pensament

❑ Reconceptualització de la dinàmica Subjecte–Pensament

1. Construcció:

- ❑ Interacció: objectes, subjectes, societat i construcció de significats a la cultura

1. Subjectivitat: Característica: Reflexivitat

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

- a. Definició
- b. Funció
- c. Resultats
- d. Aspectes primaris de la Metacognició
- e. Dimensions de la Metacognició
- f. Variables que intervenen al procés metacognitiu
- g. Procediments d'estudi
- h. Estudis i aplicacions

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

a. Definició

- ❑ Activitat mental mitjançant la qual els estats o processos mentals es convertixen en objecte de reflexió
- ❑ Tipus:

{	Metamemòria
	Metacomprensió
	Metaatenció

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

b. Funció

- ❑ Operacions, activitats, funcions cognitives a través de mecanismes intel·lectuals que permeten recercar, produir i avaluar informació.
- ❑ Objectiu:
  - ❑ **Conéixer, controlar i autorregular el seu funcionament intel·lectual.**
- ❑ Evolució de l'estudi:
  - ❑ **Metamemòria: [Tulving](#) i [Madigan](#) (1969)**
  - ❑ **Coneixement sobre la cognició ([Flavel](#), 1971)**
  - ❑ **Control de la cognició. Estudis sobre la transferència d'aprenentatges**

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

c. **Resultats**

- ❑ Consciència d'allò que s'experimenta
- ❑ Habilitat de conversar amb si mateix sobre el procés d'aprenentatge
- ❑ Major grau d'aprenentatge significatiu i autònom

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

d. Aspectes Primaris de la Metacognició

☐ Coneixement

- ☐ Coneixement Declaratiu
- ☐ Coneixement Procedimental
- ☐ Coneixement Condicional o Contextual

☐ Control Executiu del Comportament

- ☐ Avaluació, Planificació i Regulació

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

e. **Dimensions de la Metacognició**

❑ *Brown i Connel (1989):*

- ❑ Consciència
- ❑ Regulació
- ❑ Avaluació dels processos cognitius propis

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

f. **Variables que intervenen en el procés metacognitiu**

- ❑ Variables Personals
- ❑ Variables de Tasca
- ❑ Variables d'Estratègia

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

g. Procediments d'estudi

- Informes verbals
- Entrevistes i Qüestionaris Retrospectius

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. La Metacognició

g. **Estudis i Aplicacions**

- Aprenentatge
- Solució de Problemes Aplicació i control
  - Planificació
  - Avaluació
  - Modificació
- Diferències entre experts i novells
- Execució acadèmica

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. Teoria de la Ment

- a. Definició**
- b. Investigació**
- c. Evidència des de l'Autisme**
- d. Teoria de la Ment i Evolució**
- e. Format de la Teoria de la Ment**

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. Teoria de la Ment

a. Definició

- ❑ Capacitat cognitiva específica d'entendre els altres com agents intencionals, per interpretar les seues ments en termes d'estats intencionals, tals com creences i desitjos.
  - ❑ Relacionada amb el desenvolupament de la auto-consciència i auto-regulació

- ❑ Evolució de l'estudi i àrees d'aplicació:
  - ❑ Estudis sobre la cognició en primats i Psicologia comparativa. (Premack i Woodruff (1978))
  - ❑ Psicologia del desenvolupament infantil
  - ❑ Autisme

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. Teoria de la Ment

b. Investigació

❑ Tasca de la falsa creença

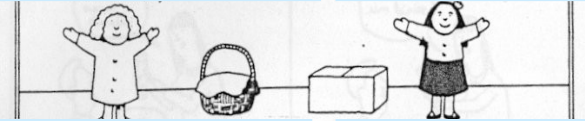
❑ Resultats amb xiquets i xiquetes:

- ❑ Entre 3 i 4 anys:
tenen una Teoria de la Ment
- ❑ Abans dels 3 anys:
capacitat de lectura “transparent”
- ❑ Entre els 3 i 4 anys:
capacitat de lectura “opaca” de la ment i la realitat

Dibuix adaptat de Frith, U. (1994). *Autismo*. Madrid: Alianza; p.222

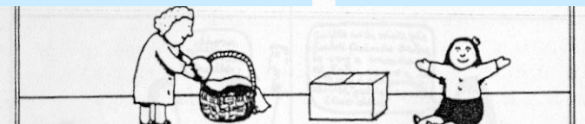
Aquesta és Roser

Aquesta és Balma

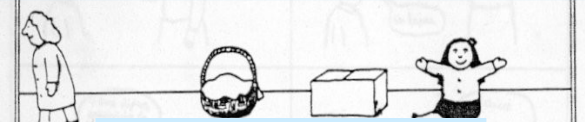

Roser té una cistella

Balma té una caixa

Roser té una bola. Guarda la bola en la seua cistella

Roser se'n va a passejar

Balma agafa bola de la cistella i la fica en la seua caixa

Ara torna Roser

Vol jugar amb la seua b

On buscarà Roser la seua bola?

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. Teoria de la Ment

c. Evidència des de l'autisme:

- ❑ Autisme:
  - ❑ Dèficit sever que presenta símptomes molt clars.
- ❑ Els símptomes centrals de l'autisme es poden explicar per un dèficit específic en TOM ([Frith](#), [Baron – Cohen](#) i [Leslie](#), 1985)
- ❑ Resultats:
  - ❑ Errors en la tasca de la falsa creença
  - ❑ Dèficit específic al mòdul de la Teoria de la Ment

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. Teoria de la Ment

d. Teoria de la Ment i Evolució

- ❑ Estudis comparatius amb primats:
  - ❑ Evidència de la Teoria de la Ment amb ximpanzés

- ❑ La Teoria de la Ment: pot ser producte d'una pressió selectiva dels avantatges que tenen aquells individus dotats amb capacitats d'interpretar ments:
  - ❑ Hipòtesi de la intel·ligència social o maquiavèlica
  - ❑ Primats
  - ❑ Independència entre el desenvolupament d'habilitats d'interpretar la Ment i el Llenguatge.

Tema 2: aproximació històrica a l'estudi del Pensament

2.7. Teoria de la Ment

e. **Format de la Teoria de la Ment:**

- ❑ Teoria de la Ment: Domini específic en el qual les seues inferències no s'estenen a altres dominis cognitius.
- ❑ L'evidència des de Psicologia del desenvolupament, l'autisme, i estudis amb primats indica que:
  - ❑ L'estructura cognoscitiva subjacent responsable de TOM és un mòdul innat que s'activa al voltant dels 3 anys
  - ❑ El Mòdul de TOM és: Específic, ràpid, automàtic, encapsulat en part. El mòdul TOM funciona en gran part independent de les capacitats generals intel·lectuals de l'individu
- ❑ Capacitat per a realitzar simulacions mentals

Bloc I. Pensament: evolució i construcció
Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.2. El llenguatge i el Pensament

3.3. La narració: un mode de Pensament

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

Bibliografia:

- ❑ [Garnham, A.](#) i [Oakhill, J.](#) (1996). El desarrollo del pensamiento: Enfoque piagetiano y del procesamiento de la información. En Garnham, A. y Oakhill, J. *Manual de Psicología del Pensamiento*. Madrid. Paidós Cap 16. (pp. 314-337) (Fonamental)
- ❑ [Garnham, A.](#) i [Oakhill, J.](#) (1996). Lenguaje y pensamiento. En Garnham, Paidós Cap 3. (pp. 71-76) (Fonamental)
- ❑ [Santamaría, A.](#) i [Ramírez, J.D.](#) (1998). La narración: un modo de pensamiento. I *Jornadas de Psicología del Pensamiento*. Universidad de Santiago de Compostela. (pp. 247-259) (Fonamental)

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

- ❑ Com es desenvolupen les habilitats cognitives a la infància?
- ❑ Com es resolen els problemes?

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.1. Perspectives del desenvol. cognitiu

3.1.2. Model teòric - explicatiu de **J. Piaget**

3.1.3. Model teòric - explicatiu del P.I.

3.1.4. El desenvol. de la solució de problemes

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement
3.1. El desenvolupament del Pensament
3.1.1. Perspectives del desenvolupament cognitiu

Enfocament Piagetian

Processament de la informació

Comunalitat

- Trobar les limitacions de la capacitat cognitiva segons l'edat.
- Com es desenvolupen cosmovisions.
- Paper de la comprensió a l'hora d'adquirir noves formes de comprendre.
- Impacte de les formes actuals de comprensió sobre l'habilitat d'adquirir-ne altres noves.

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.1. Perspectives del desenvolupament cognitiu

Diferències

	Piaget	Processament de la informació
Objectiu	Què hi ha a cada etapa?	Com es produeix el canvi?
Desenvolupament cognitiu	Procés discontinu amb estadis qualitatius diferents Metàfora: Metamorfosi	Procés continu Metàfora: construcció d'un edifici
Mètode	Observació i explicacions que els xiquets donaven a com resolien els problemes	Experiments controlats
Mecanismes de creixement cognitiu		

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

❑ Jean Piaget (1896-1980)

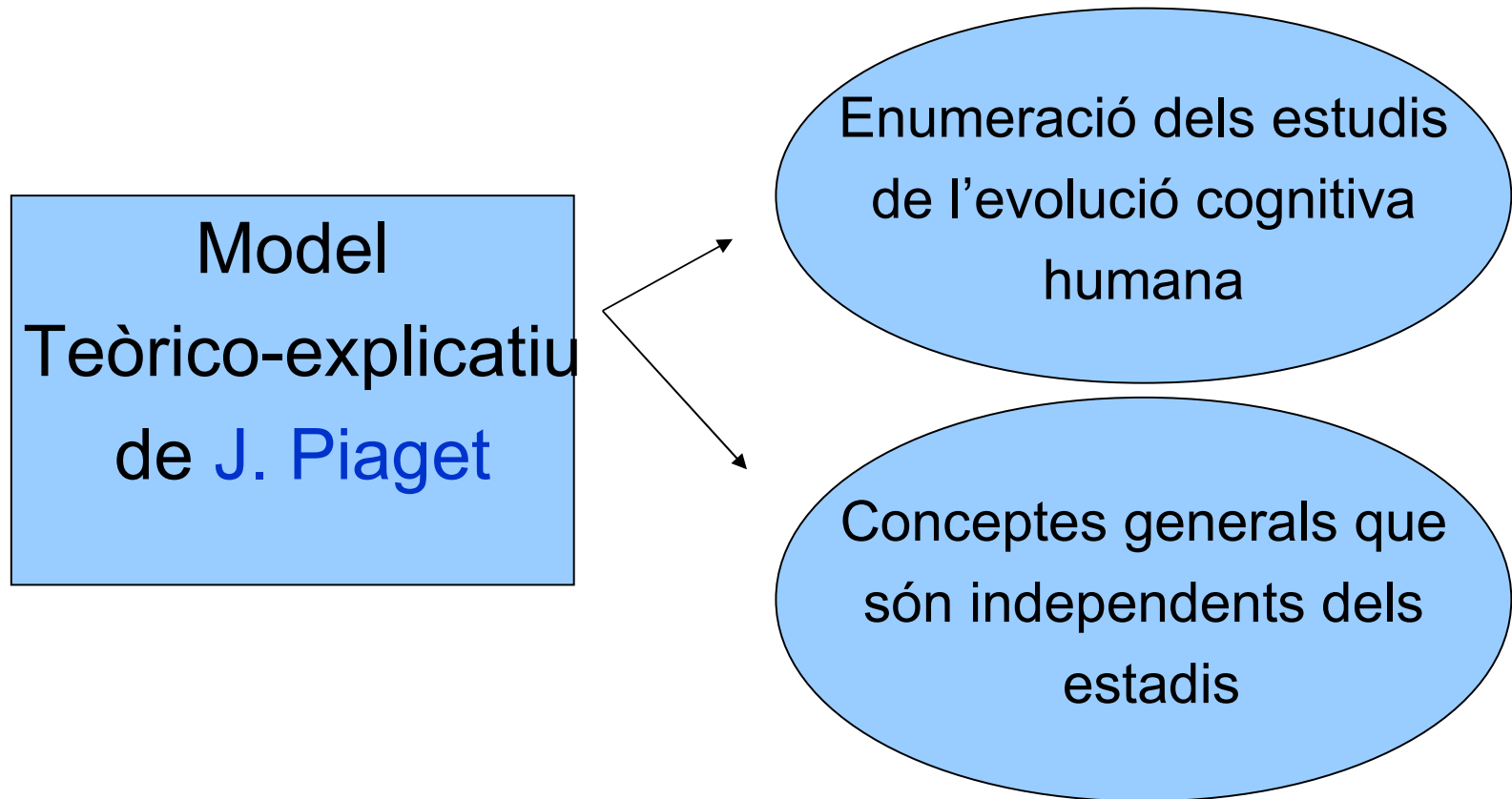

- ❑ Interés pel coneixement i com s'adquireix
  - ❑ Doctorat en Biologia (Univ. de Lausanne)
  - ❑ Treballà al laboratori d'Alfred Binet
-
- ❑ Mètode: Presentar problemes estructurats a xiquets de diferent edat.

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

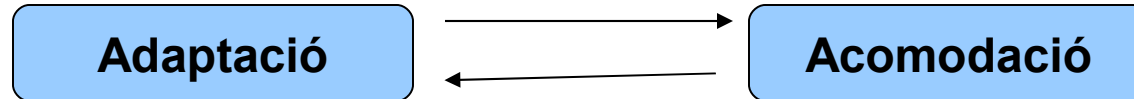
Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

□ Premissa:

- Adapta a l'entorn per mitjà del coneixement
- Funcions bàsiques de les estructures cognitives:

- La informació externa és captada per les estructures mentals existents: ASSIMILACIÓ
- Canvis en l'organització mental per encaixar el coneixement nou: ACOMODACIÓ
- Tot coneixement depén de:

Assimilar

Acomodar

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

❑ Seqüència d'estadis:

❑ Característiques:

Qualitativament diferents
Transició brusca
Pressupost de concurrència

❑ Basat en:

Estructura
Operacions

❑ La comprensió és limitada pel grau de desenvolupament intel·lectual assolit.

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

Estadis del desenvolupament:

- a. Estadi sensoriomotor
- b. Estadi preoperacional
- c. Estadi Operacions Concretes
- d. Estadi Operacions Formals

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement
3.1. El desenvolupament del Pensament
3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

a. Estadi sensoriomotor (0 – 2 anys)

- ❑ Les interaccions físiques amb els objectes:
  - ❑ Base per al desenvolupament
- ❑ Inicis del pensament representacional

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement
3.1. El desenvolupament del Pensament
3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

b. Estadi preoperacional (2 – 7 anys)

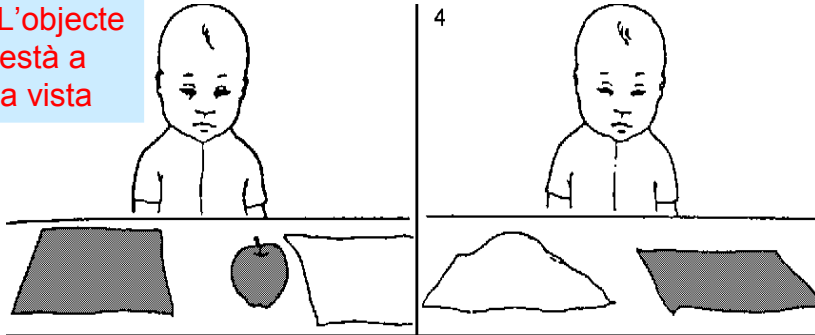
- Pensar en objectes en absència d'estos
- Egocentrisme
- Concreció
- Centrat
- Irreversibilitat
- Estats front a transformacions
- Raonament transitiu
- Representació de pensaments i idees pel llenguatge i d'imatges mentals

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

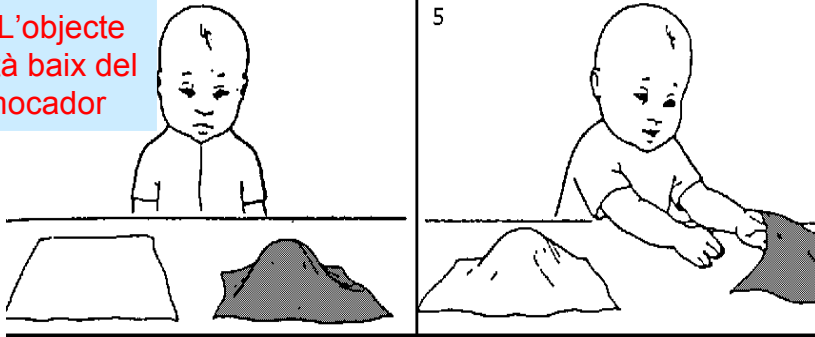
3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

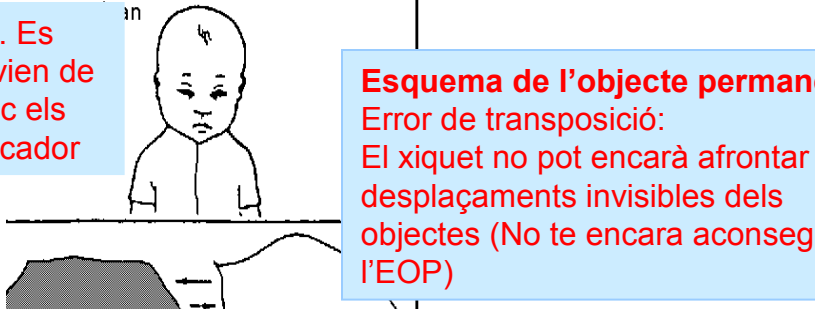
1. L'objecte està a la vista

2. L'objecte està baix del mocador

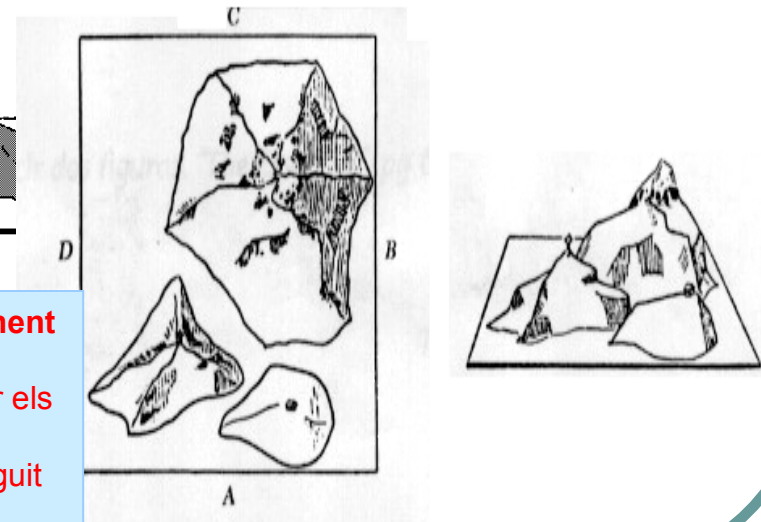

3. Es canvien de lloc els mocadors

Esquema de l'objecte permanent
Error de transposició:
El xiquet no pot encara afrontar els desplaçaments invisibles dels objectes (No te encara aconseguit l'EOP)

Problema de les tres muntanyes

c. Estadi de les operacions concretes (7 – 11 anys)

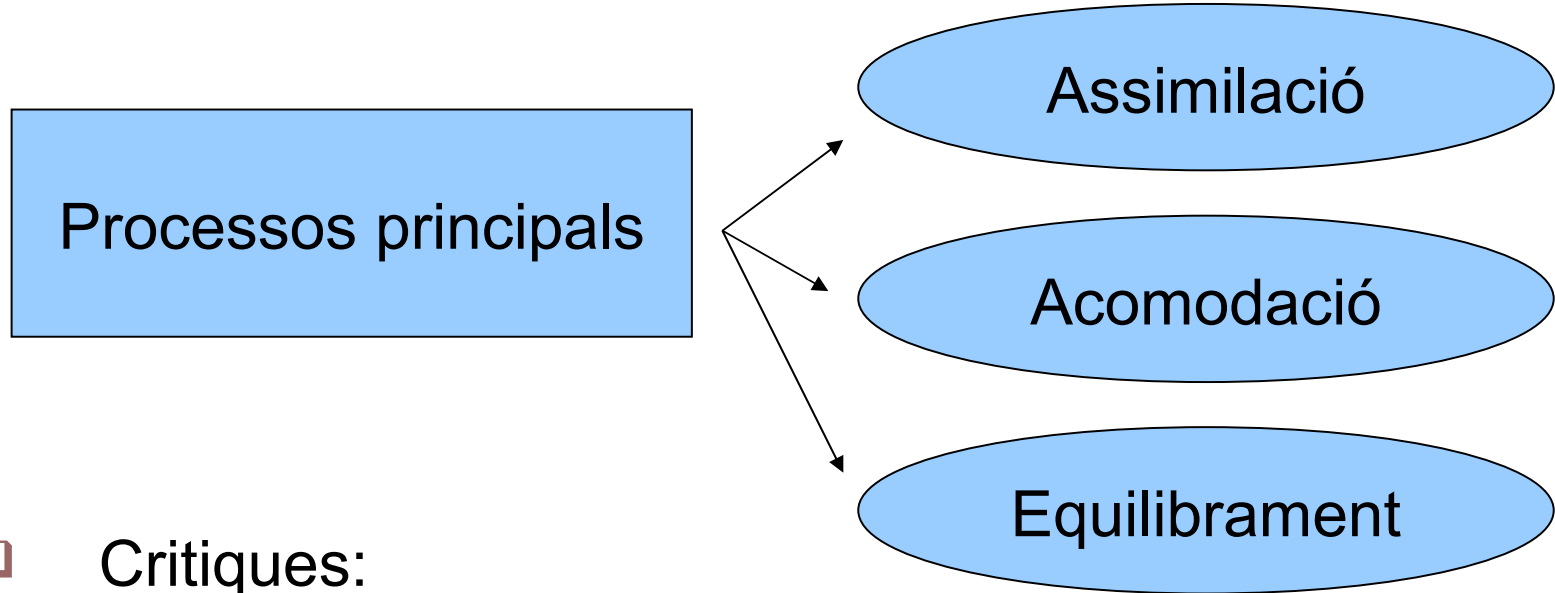
- Manipulacions mentals concretes de les cosmovisions
- Adopció d'altres punts de vista, agafar més d'una perspectiva i representar les transformacions
- Incapacitat de considerar tots els resultats lògicament possibles
- Incapacitat de captar conceptes abstractes
- Transformacions d'objectes i situacions concretes
- Resolució de problemes concrets de conservació i d'inclusió de classes.
- Noves cosmovisions
- Resolució de problemes que requerixen atenció bidimensional

- d. Estadi de les operacions formals (11 anys...)
- Realització d'operacions sobre les seues representacions
  - Desenvolupament de la metacognició
  - Capacitat de considerar situacions hipotètiques
  - Capacitat de pensar sobre els resultats possibles
  - Sofisticada comprensió de les classes i les relacions

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.2. Model teòric-explicatiu de J. Piaget

Critiques:

- ❑ Idees generals i vagues
- ❑ Evidència empírica dubtosa
- ❑ Elasticitat del mètode i carència de control experimental
- ❑ Experiments rigorosos van demostrar errors a les afirmacions de **Piaget**

Objectiu general:

Produir models explícits i comprovables de les funcions cognitives i el seu desenvolupament

Objectiu específic:

- ❑ Explicar les representacions i els processos utilitzats pel xiquet quan raona
- ❑ Explicar com els canvis evolutius en la capacitat de raonar poden explicitar els canvis al sistema cognitiu
  - ❑ Informació que atenen els xiquets
  - ❑ Utilització de representacions i processos
  - ❑ Limitacions de memòria poden restringir l'ús del raonament

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.3. Model teòric-explicatiu del P.I.

a. **Avaluació de Normes** (Siegler, 1976)

❑ **Rendiment:**

- ❑ **Canvis als modes de PI utilitzats pels xiquets**

❑ **Desenvolupament Cognitiu:**

- ❑ **Adquisició de normes cada vegada més complexes per solucionar problemes.**

❑ **Metodologia:**

- ❑ **Creació de problemes per als quals les diferents normes produïxen diferents respostes.**

❑ **Tipologia de problemes:**

Problemes d'equilibri

Problemes de pes

Problemes de distància

Problemes de conflicte de pesos

Problemes de conflicte de distàncies

Problemes de conflicte d'equilibri

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.3. Model teòric-explicatiu del P.I.

a. **Avaluació de Normes** (Siegler, 1976) (Cont.)

- Premissa: “a mesura que es desenvolupa el raonament del xiquet, aquest codifica aspectes dels problemes que havia ignorat anteriorment”.

Regles de solució de problemes:

- ❑ **Regla 1 (una decisió)**
  - ❑ **Resp. correctes en problemes d'equilibri, pes, i conflicte de pes**
- ❑ **Regla 2 (dos decisions):**
  - ❑ **Resp. correctes per probabilitat d'equilibri, pes, distància, i pesos**
- ❑ **Regla 3 (tres decisions):**
  - ❑ **Respostes correctes per a problemes d'equilibri, pes i distància.**
- ❑ **Regla 4 (quatre decisions):**
  - ❑ **Respostes correctes en tots els casos.**

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.3. Model teòric-explicatiu del P.I.

- a. **Avaluació de normes** (Siegler, 1976) (Cont.)
- ❑ Proposta: conjunt de normes de gran complexitat
  - ❑ La complexitat de les normes concorda amb què el desenvolupament cognitiu està restringit per limitacions de processament.
  - ❑ Mecanismes de producció del desenvolupament cognitiu:
    - ❑ Automatització
    - ❑ Generalització
    - ❑ Codificació
    - ❑ Construcció d'estratègies

Com es produeix el canvi?

- *Siegler* (1993): des de xicotets, els xiquets disposen d'una varietat d'estratègies, i algunes es fan més i altres menys dominants amb el desenvolupament.
- El desenvolupament es realitza en competició entre formes alternatives de pensar sobre les coses.
- Mètode Microgenètic

b. L'enfocament neopiagetia

Intents de síntesi entre **Piaget** i P.I.

b.1: **Pascual Leone** (1970)

Desenvolupament de la memòria operativa (Espai-M)
+
Model Teòric-explicatiu de **Piaget**.

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.3. Model teòric-explicatiu del P.I.

b.2. **Case** (1984):

- **Model de Piaget + Processament de la Informació**
- **El desenvolupament cognitiu:**
  - **L'adquisició d'estructures cognitives cada vegada més complexes**

Operacions

	Operacions Sensoriomotrius	Operacions Representacionals	Operacions Lògiques	Operacions Formals
Representacions	Input sensorial	Imatges internes més duradores	Estímul més abstractes	Abstracta
Accions	Moviments físics	Us de representacions per produir noves representacions	Realització de transformacions simples sobre elles	Transformacions més complexes sobre les seues representacions

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.1. El desenvolupament del Pensament

3.1.3. Model teòric-explicatiu del P.I.

b. L'enfocament neopiagetia

b.2: **Case** (1985) (Cont...)

Altres aportacions:

- **Desenvolupament infantil adquirint “Estructures de control executiu”**
- **Adquisició d'estratègies sofisticades limitada per:**
  - **Experiència del xiquet en dominis particulars**
  - **Capacitat de la memòria operativa**
- **Desenvolupament produït mitjançant:**
  - **Activitats que no varien amb l'edat**
  - **Factors generals que varien amb l'edat**
- **Components de la memòria operativa:**
  - **Espai operatiu**
  - **Espai de la MCP**

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement
3.1. El desenvolupament del Pensament
3.1.4. El desenvolupament de la solució de problemes

*Desenvolupat amb més detall al Bloc III del temari

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.2. El llenguatge i el Pensament

- Quin dels dos processos es desenvolupen primer?
- Es produïxen per separat?
- Es desenvolupen els esquemes abans que l'adquisició del llenguatge?,
si es així,
- Quin efecte tenen sobre el llenguatge?

3.2.1. La perspectiva tradicional

3.2.2. Plantejament de Vygotsky

3.2.3. La hipòtesi de Sapir-Whorf

Grècia: Antecedents

Primer: Pensament

Segon: Llenguatge: Servix per a expressar els
pensaments de la gent

Plantejament popular en temps moderns

Psicologia Evolutiva: Piaget

Lingüista: Chomsky

Investigadors de IA: Roger Schank

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.2. El llenguatge i el Pensament

3.2.2. Plantejament de Vygotsky

Etapes:

1. Pensament i parla no relacionats. Desenvolupament separat
  - a. **El pensament infantil no requerix l'habilitat d'ús del llenguatge**
  - b. **Balboteig prelingüístic**
  - c. **Ús de paraules relacionat amb nomenar i emetre preguntes**

2. Connexió del pensament i la parla. Fusió:
  - a. **Comentaris verbals seguits d'accions**
  - b. **Verbalitzacions prèvies a les accions**
  - c. **Parla egocèntrica**

1. Parla egocèntrica=parla interna. Desenvolupament conjunt

- ❑ Relació entre el llenguatge i el pensament

- ❑ Hipòtesi:
  - ❑ Determinisme lingüístic
  - ❑ Relativitat lingüística

- ❑ Versió forta:
  - ❑ Descartada per la investigació experimental

- ❑ Versió dèbil:
  - ❑ No és incoherent, però difícil de provar

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

- ❑ **Narració:**
  - ❑ Acció per la que s'organitza l'experiència
  - ❑ Classe de discurs
  - ❑ Mode de funcionament cognitiu
  - ❑ Permet resoldre problemes

- ❑ **Pensament Narratiu:**
  - ❑ Es dona sentit a l'experiència
  - ❑ Es tracta de resoldre els problemes

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.1. Introducció

3.3.2. L'acció i el pensament narratiu

3.3.3. L'argumentació i la narració

3.3.4. Conclusions sobre la narració

- ❑ Psicologia actual:
  - ❑ Les persones construeixen significats als processos d'intercanvi entre els individus en un context cultural determinat

- ❑ Premissa:
  - ❑ Les persones constantment construeixen i interpreten significats

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.1. Introducció

Vygotsky: “El llenguatge media l’acció humana”

Signes

Significat

Resultat d’un procés històric i social

Bruner (1996):

- La ment crea significats i processa informació
- El món és conegut a partir de les interpretacions que es fan d’ell

- Interpretació: resultat d’intercanvis subjectius en la recerca d’un significat comú

- Experiència: basada en la “presència de l’altre”

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.2. L'acció i el Pensament narratiu

Eixos vertebradors de la individualització

L'acció

El Social

- ❑ Recuperació de la connexió entre públic i privat
  - ❑ El discurs mediatitzat
  - ❑ “Existix una alteritat que es constrüix en l'estructura primigènia de l'existència individual”
- ❑ **V. Camps** (1993): “L'única objectivitat reconeguda és la **INTERSUBJECTIVAT**”

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.2. L'acció i el Pensament narratiu

- ❑ Quan comunica:
  - ❑ Es conforma el “jo”
  - ❑ Es construeix i dóna significat a les accions i experiència

- ❑ **Vygotsky:**
  - ❑ Acció social i dialògica
  - ❑ Llenguatge:
    - ❑ Instrument que influeix i caracteritza les accions humanes

- ❑ Modes d'organitzar l'experiència i construir significat:
  - ❑ Lògica
  - ❑ Sentit Comú

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.2. L'acció i el Pensament narratiu

Ciència Cognitiva:

- ❑ Pensament
  - Problemes
  - Hipòtesis
  - Inferències
  - Conclusions lògiques
- ❑ *Ramírez* (1995):
  - ❑ La modalitat narrativa ha estat sempre present

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.2. L'acció i el Pensament narratiu

- ❑ *Pensament Humà:*
  - ❑ Dirigit per normes formals de la lògica i categories
  - ❑ Exploració d'estructures narratives que s'empren en la construcció de significats

- ❑ *Pensament Narratiu:*
  - ❑ Mode bàsic de comprensió humana
  - ❑ Procediment mitjançant el qual s'organitza l'experiència

- ❑ *Narrativa:* Fet social i cultural

- ❑ *Narració:* útil per organitzar i comunicar les experiències i elaborar significats

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement
3.3.La narració: un mode de Pensament
3.3.2. L'acció i el Pensament narratiu

Bruner:

☐ Modes de pensament

Sintagmàtic o narratiu

Paradigmàtic o
proposicional o
argumentatiu

☐ Com es relacionen aquestes formes de discurs amb modes de pensament?

- ❑ *Bruner*: Hi ha formes de discurs i de pensament distint.

Estructures distintes:

Narració	Argument
Recerca de connexions particulars entre dos successos	Recerca de veritats universals

- ❑ Problema: Intents per establir una jerarquia entre els distints modes de pensament.

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.3. L'argumentació i la narració

Sintagmàtic – narratiu	Paradigmàtic - argumentatiu
❑ Agrupació d'element amb connexions particulars entre ells ❑ Permet ordenació espai – temporal ❑ Agrupacions segons regles internes ❑ Elements relacionats amb el context ❑ Coneixement de la quotidianitat i transformació d'ell ❑ S'ocupa dels desitjos, les creences e intencions de les persones i es desenvolupa a partir de la quotidianitat ❑ Organització de la realitat des d'Esquemes i Narratives (Smorti, 1996)	❑ Caràcter proposicional ❑ Relacionat amb el pensament lògic o científic ❑ Ús de la categorització i conceptualització a l'establiment de categories ❑ Agrupació d'elements per què representen una característica comuna ❑ Els objectes mantenen una categoria simètrica respecte a la seua mateixa categoria general ❑ Relacionat amb entitats observables i “mons possibles”

Tema 3: Pensament i construcció del coneixement

3.3.La narració: un mode de Pensament

3.3.4. Conclusions sobre la narració

- ❑ Aproximació narrativa: aportació a la construcció i utilització de significats que connecten amb l'ésser humà i la cultura
- ❑ *Bruner* (1990):
  - ❑ Participant en la cultura el significat es fa compartit i públic
  - ❑ Els significats són útils si són compartits amb els altres
  - ❑ La psicologia s'ha de basar en el comportament i el llenguatge
- ❑ *Pensar narratiu*: instrument útil per a la Psicologia
- ❑ *Narrativa*: Permet que es diluïska la frontera entre cultura i cognició